

**ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ "НЕОФИТ РИЛСКИ" –
БЛАГОЕВГРАД
ФАКУЛТЕТ ПО ПЕДАГОГИКА
КАТЕДРА
„ПРЕДУЧИЛИЩНА И НАЧАЛНА УЧИЛИЩНА ПЕДАГОГИКА”**

Информационен пакет ECTS

**МАГИСТЪРСКА ПРОГРАМА
"ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ДЕЦА С ПРОБЛЕМНО
ПОВЕДЕНИЕ"**

КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА

ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА МАГИСТЪРСКАТА ПРОГРАМА

Потребността от подготовка на висококвалифицирани специалисти за системата на педагогическата практика в детската градина и началното училище се определя от все по-нарастващата необходимост в днешното общество от ограничаване на отрицателните социални явления чрез превантивно-корекционно въздействие и психолого-педагогическа подкрепа на деца с проблемно поведение.

Магистърската програма „Педагогическо взаимодействие с деца с проблемно поведение“ е предназначена за обучение на студенти, завършили ОКС-бакалавър от професионално направление 1.2. Педагогика по специалностите: „Предучилищна и начална училищна педагогика“, „Предучилищна педагогика и чужд език“, „Начална училищна педагогика и чужд език“ и „Специална педагогика“ или ОКС-магистър от професионално направление 1.2. Педагогика по специалностите: „Предучилищна педагогика“ и „Начална училищна педагогика“ – 4 семестъра на обучение.

ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОБУЧЕНИЕТО

Учебният план и учебните програми на магистърската програма "Педагогическо взаимодействие с деца с проблемно поведение" са разработени съобразно изискванията на Закона за висшето образование, Наредба № 21 от 30.09.2004 г. за прилагане на система за натрупване и трансфер на кредити във висшите училища (ДВ, бр. 89 / 12.10.2004 г.) и Наредбата за държавните изисквания за придобиване на висше образование на образователно-квалификационните степени „бакалавър“, „магистър“ и „специалист“ (ДВ бр. 76 от 6.08.2002 г.).

В съответствие с чл. 10, ал. 1, т. 1 от Наредбата за държавните изисквания за придобиване на висше образование на образователно-квалификационните степени „бакалавър“, „магистър“ и „специалист“ (ДВ бр. 76 от 6.08.2002 г.) обучението е с продължителност 1 година (2 семестъра) и осигурява профилиране и задълбочаване на подготовката в съответствие с придобитата специалност на образователно-квалификационна степен "бакалавър". Учебният план е с общ хорариум 510 часа и дава общо 60 ECTS кредита, разпределени поравно за двата семестъра в съответствие с държавните изисквания.

В структурно отношение магистърската програма включва задължителни, избираеми и факултативни дисциплини.

Задължителните учебни дисциплини гарантират придобиването на задълбочена теоретична и специализирана подготовка за осъществяване на ефективна превантивна, корекционна и консултативна дейност.

Избираемите учебни дисциплини осигуряват разширяване и надграждане на теоретичната и специализираната подготовка по специалността чрез овладяване на специфични знания и компетентности,

Факултативните учебни дисциплини дават възможност за получаване на знания и умения от различни научни области в съответствие с интересите на студентите.

Задължителните и избираемите учебни дисциплини са при съотношение 71% : 29%.

Студентите се дипломират след защита на дипломна работа, за което придобиват 15 кредита (чл. 10 на Наредба № 21 от 30.09.2004 г.).

ОБРАЗОВАТЕЛНИ ЦЕЛИ

Обучението в магистърската програма има за **цел** да подготви специалисти с образователно-квалификационни параметри, които им дават възможност за пълноценна реализация в системата на педагогическата практика за осъществяване на ефективна превантивна и корекционна работа, ориентирана към динамичните процеси на промяна в личностното и груповото развитие и към възможностите да се влияе позитивно върху поведението на децата и техните родители.

В съответствие с чл. 9 от Наредбата за държавните изисквания за придобиване на висше образование на образователно-квалификационните степени „бакалавър”, „магистър” и „специалист” (ДВ бр. 76 от 6.08.2002 г.) обучението в магистърската програма е насочено към профилиране и задълбочаване на професионално-педагогическата подготовка и осигурява:

Учебния план предвижда широко-профилна подготовка, включваща блоковете на общо-научна и специализирана психолого-педагогическа подготовка, технологична подготовка, приложно-практическа подготовка. Конструирването му е съобразено със следните методологични принципи: комплексност, интегрираност, системност, адаптивност, иновационно усъвършенстване и надграждане. С оглед на това учебните дисциплини, включени в модула на **общо-научната и психолого-педагогическата подготовка** осигуряват реализацията на следните изисквания към подготовката на бъдещия магистър /консултант–педагог/:

- научна рефлексия на етиологията на отклоненията в поведението, разглеждани от позицията на хуманистичния подход в педагогиката, не толкова като девиантни форми, колкото като сложности в развитието на детската индивидуалност;
- “въоръжаване” с инструментариум от психо-неврологични знания и умения, необходими за преодоляване на разстройствата в детската психика и поведения.

Учебните курсове, включени в **технологичния модул** обезпечават съобразяване и реализиране на следните изисквания към подготовката:

- осъзнаване на основните тенденции в развитието на превантивната педагогика по отношение на актуалните затруднения при обваряване на проблемното поведение на децата и учениците /деструктивно и конфликтно поведение, дезадаптивен синдром, емоционално поведенчески разстройства и разстройства в социалното функциониране/;

- вникване в основните възпитателни проблеми и фактори за деформации в развитието на Аз – образа и самооценката, пораждащи проблемно поведение.

Дисциплините от модула на **приложно-практическата подготовка** обезпечават съобразяване със следните изисквания:

- овладяване на специфични техники и методи за оценяване и диагностика в детското поведение;
- овладяване на специфични технологични модели за превенция и модифициране на неправилното поведение на децата;
- овладяване на умения за фамилна комуникация и модификация на родителското поведение;
- овладяване на умения и техники за общуване с деца с особени социално-психологически проблеми /деца в риск/: от малцинствен произход, от непълни семейства, от проблемни семейства и семейства в неравностойно социално положение.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИ КОМПЕТЕНЦИИ КАТО СЛЕДСТВИЕ ОТ ПРОЦЕСА НА ОБУЧЕНИЕ

Завършилите магистърската програма придобиват компетентности за:

- профилиране и задълбочаване на подготовката в съответствие с придобитата научна специалност от образователно квалификационната степен бакалавър;
- профилиране и задълбочаване на подготовката по педагогика на работа с трудни деца и на завършили бакалаври и магистри в други направления: специална педагогика, психология.
- работа в съвременната възпитателна среда, която предполага интегрирано педагогическо взаимодействие с деца от различни социални групи /включително малцинствени/ и най-вече с деца които демонстрират отклонения от нормалното поведение.
- **А. Задълбочена научно-теоретична и специализирана подготовка с интердисциплинарен характер, съчетаваща знания и умения от областта на педагогиката, психологията и правото:**
 - познава и владее терминологично-понятийната система на теорията и практиката на социалната превенция и познава и може да работи с нормативната база на осъществяваната в страната превантивна дейност;
 - познава педагогическите и институционални модели и стратегии за превантивна и корекционно-възпитателна дейност;
 - познава принципите на професионалната етика при работа с рискови групи;
 - познава и разпознава отклоняващото се от моралните и правните норми поведение;
 - умее да осъществява консултативна дейност на деца от 3-11 год., техните семейства и други социални групи в обществото;
 - умее да осъществява ресоциализиращи въздействия при работа с деца и възрастни.
- **Б. Усвояване основите на научноизследователската и научно-приложната дейност:**
 - умее самостоятелно да търси източници на информация;
 - може да се ориентира самостоятелно в теоретико-приложните постижения в областта на социалната превенция, да диагностицира;

- умее да планира и провежда практико-приложна изследователска дейност в областта на превантивната и корекционно-възпитателната дейност.
- **В. Развитие на способности за адаптация в условията на социални, икономически и технологични промени:**
 - умее да общува, да създава и поддържа доверие, да преодолява и управлява конфликти и др.;
 - може да пренася знания и технологии, да операционализира, технологизира и да внедрява в практиката съвременни теоретични постижения;
 - поддържа стремеж към непрекъснато повишаване на квалификацията и самообразование;
 - цени професионалното сътрудничество и взаимопомощ и може да работи в екип.

Образователна мобилност и международна сравнимост на придобитите компетенции.

Съдържанието на учебния план, организацията на обучението, въведената кредитна система и система по качество на образованието позволяват образователната мобилност на студентите-магистри и гарантират тяхната конкурентоспособност на пазара на специалисти в страната и успешната им професионална реализация у нас и в чужбина.

КВАЛИФИКАЦИЯ И КАРИЕРНО РАЗВИТИЕ

Студентите, успешно завършили обучението в магистърската програма по Педагогическо взаимодействие с деца с проблемно поведение, придобиват професионална квалификация „магистър – педагог – консултант”. Те са подготвени да извършват консултантска, превантивна и корекционна дейност в детските градини и училищата, със семейства, обществени институции и организации.

Магистърът по Педагогическо взаимодействие с деца с проблемно поведение има възможности за професионална реализация в следните звена и структури:

- **В системата на Министерство на образованието и науката:**
 - възпитател в домове за отглеждане и възпитание на деца, лишени от родителска грижа, в извънучилищни учреждения и центрове за работа с деца;
 - учител в основни и средни училища при придобита бакалавърска степен по съответната специалност;
 - детски учител в детска градина при придобита бакалавърска степен по съответната специалност;
 - консултант в социално-педагогически центрове и кабинети;
 - експерт и консултант в Центрове за образователни услуги, Центрове за кариерно развитие, в Бюрата по труда, в системата на продължаващото квалификационно обучение.
- **В системата на Министерство на труда и социалната политика като:**
 - експерт в общинските комисии за закрила на детето, в отделите за закрила на детето към общинските дирекции "Социално подпомагане";
 - обществен посредник.

Длъжности:

По националната класификация на длъжностите и професиите в Република България (2011 г.) длъжностите, които магистрите могат да заемат, са от следните единични групи:

2341 Учители в начален етап на основното образование (I-IV клас)

2342 Учители в предучилищно възпитание и подготовка

2341 Учители в начален етап на основното образование (I-IV клас)

Примерни длъжности в единичната група:

- Учител, начален етап на основното образование (I-IV клас)
- Учител, подготвителен клас

2342 Учители в предучилищно възпитание и подготовка

Примерни длъжности в единичната група:

— Учител, детска градина

Завършилият магистър има възможност:

- да специализира в различни форми за следдипломна квалификация и продължаващо обучение;
- да продължи образованието си в образователно-квалификационна степен „доктор”.

Квалификационната характеристика на магистърската програма **"Педагогическо взаимодействие с деца с проблемно поведение"** с професионална квалификация „магистър – педагог – консултант” е основен документ, който определя разработването на учебния план и учебните програми. Тя е съобразена със Закона за висшето образование, Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, Наредбата за държавните изисквания за придобиване на висше образование на образователно-квалификационните степени „бакалавър”, „магистър” и „специалист” (ДВ бр. 76 от 6.08.2002 г.), Националната класификация на длъжностите и професиите, Правилника за устройство и дейността на ЮЗУ „Неофит Рилски”, Правилника за образователни дейности и др. нормативни документи на университета.

УЧЕБЕН ПЛАН

МАГИСТЪРСКА ПРОГРАМА

"ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ДЕЦА С ПРОБЛЕМНО ПОВЕДЕНИЕ"

Първа година			
Първи семестър	ECTS кредити	Втори семестър	ECTS кредити
1. Включващо образование на деца със специални образователни потребности	4,5	1. Семейно консултиране при деца с проблемно поведение	3,0
2. Социални роли и междуличностни конфликти	4,5	2. Превенция и корекция на асоциалното поведение в начална училищна възраст	3,0
3. Организация на подкрепящата среда	4,5	3. Психометрични основи на оценяването и диагностиката на деца с проблемно поведение	3,0
4. Технология на педагогическото взаимодействие с деца с проблемно поведение в предучилищна възраст	4,5	4. Интеркултурно образование и социализация в мултикултурна среда	3,0
		5. Дипломиране	15,0

Избираеми дисциплини (студентите избират четири дисциплини)		Избираеми дисциплини (студентите избират една дисциплина)	
1. Педагогически детерминанти на Аз-образа на детето	3,0	1. Работа с деца с деструктивно поведение	3,0
2. Учителят - посредник в разрешаването на конфликти	3,0	2. Приказкотерапията в работата с деца с проблемно поведение	3,0
3. Работа с деца с проблеми в адаптацията в детската градина и началното училище	3,0	3. Работа с деца с хиперкинетичен синдром	3,0
4. Методи за модифициране на детското поведение	3,0		
5. Игро и арттерапия на проблемното поведение	3,0		
6. Транзакционен анализ на неблагоприятните жизнени позиции в детството	3,0		
7. Интегрирано обучение на деца от различни етнически групи	3,0		
	Общо 30		Общо 30

ОБЩО ЗА 1 УЧЕБНА ГОДИНА: 60 КРЕДИТА

АНОТАЦИИ НА УЧЕБНИ ДИСЦИПЛИНИ

Задължителни дисциплини за I семестър

1.ВКЛЮЧВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ НА ДЕЦА СЪС СПЕЦИАЛНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПОТРЕБНОСТИ

ECTS кредити: 4,5

Седмичен хорариум: 2л+0су+1пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство:

Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика”

Факултет по педагогика

Лектор:

Проф. д-р Пелагия Терзийска, катедра „Управление на образованието и специална педагогика”

E-mail: pelagia.terziyska@swu.bg

Анотация: Обучението по учебната дисциплина предполага изучаването на редица важни проблеми на включващото образование на деца със специални образователни потребности. Значимо място се отделя на теоретично съдържателния анализ на редица основни понятия. Учебният курс е насочен към запознаване на студентите с обекта, предмета, задачите, основните проблеми на включващото образование на деца със специални образователни потребности (ДСОП). Конкретната

цел е формиране на умения за педагогическо взаимодействие с тези деца в общата образователна среда – масова детска градина и начално училище.

Съдържание на учебната дисциплина: Въвеждане в проблематиката. Актуалност и основни понятия. От диференциран подход към включващо образование у нас. Същност, цел и задачи на включващото образование. Основни съвременни нормативни документи за осъществяване на интеграция и социална адаптация на ДСОП. Проблеми на практическото реализиране на нормативните документи у нас. Принципи на включващото образование. Условия и фактори за развитие включващото образование. Ранно въздействие и взаимодействие с ДСОП. Технология и стратегии на работа за социално развитие на ДСОП и успешното им включване масовото училище. Технология и стратегии на работа за подпомагане когнитивното развитие на ДСОП – важно условие за осъществяване на включващото образование. Технология и стратегии на работа за подпомагане на езиковото развитие на ДСОП – основа за интеграцията им. Предимства и недостатъци на включващото образование. Функции на ресурсните кабинети и организация на дейностите, осъществявани в тях. Взаимодействие, сътрудничество и партньорство между специалисти, родители и други участници в процесите на социалната адаптация и интеграция.

Технология на обучението: Организацията на обучението по тази дисциплина има за цел да представи адекватен алгоритъм за системност и непрекъснатост в подготовката на студентите. Обучението през семестъра протича под формата на лекции и семинарни занятия. Използват се различни варианти за подпомагане на студентите в процеса на учене – индивидуални и групови консултации; методически указания; приемно време и др. Лекционният курс се провежда по традиционно утвърдения начин с използването на различни литературни източници, схеми, нормативни документи, които спомагат за онагледяване и улесняват разбирането и осмислянето на изучаваната материя. Лекциите се подкрепят с множество примери от практиката. Обсъждат се актуални въпроси, повдигнати и дискутирани в средствата за масова комуникация и въпроси, които в настоящия момент особено много интригуват студентите като например състоянието и тенденциите в развитието на интегрираното обучение в България, професионалната подготовка на децата с увреждане и тяхната социална рехабилитация.

2.СОЦИАЛНИ РОЛИ И МЕЖДУЛИЧНОСТНИ КОНФЛИКТИ

ECTS кредити: 4,5

Седмичен хорариум: 2л+1су+0пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство:

Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика”

Факултет по педагогика

Лектор:

Доц. д-р София Дерменджиева, катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика”

E-mail: sofger@swu.bg

Анотация: Лекционният курс по дисциплината има за цел да изясни структурирането на позициите в дадено общество и да определи ролите, които ги характеризират и придружават. Задачите на курса са насочени към осмисляне на постановката, че социалната позиция предоставя на съответния изпълнител както отговорности, така и права, както задължения, така и ресурси; към разбирането, че за изпълнението на ролята се осигурява не само информация, но и система от удовлетворение или не, в зависимост от това колко успешно се изпълнява ролята; към

осъзнаване същността на социалния статус, който на практика не зависи от социалната роля и личността, която я заема, а се определя от мястото на човека в социума и от сбора от права и задължения, които той изпълнява, заемайки даден статус.

Съдържание на учебната дисциплина: Двупосочност на социалната роля (инструментални социални роли и експресивни социални роли). Социалната роля като динамичен аспект на социалния статус на детето в групата (спазване на правила и задължения, симпатия, антипатия, привлекателност, лидерство и подчинение). Социалната роля като позиция на детето в социалните отношения (знание, ценности). Социалната роля като предпоставка за формиране на емпатийни умения. Ролев репертоар, ролев сектор и ролев статус при междуличностните взаимодействия в предучилищна възраст. Социални роли и конфликти в междуличностното взаимодействие (егоцентризъм, стереотипи, предразсъдъци). Детерминанти на самооценката в контекста социално-ролевото поведение. Социална роля и социална принадлежност към детската група. Проблеми пред социалното развитие на детето от 3 до 7 години. Характеристика на явлението “социална недостатъчност”. Конфликти и социално развитие. Лидерство.

Технология на обучението: Методи на преподаване: лекции, наблюдение, демонстрация, моделиране, интерактивни методи, социалнопсихологически тренинг, евристични беседи и дискусии, самостоятелна работа, обсъждане (на доклади, реферати, педагогически есета), упражнения за развитие на самостоятелност и критичност на мисленето. Оценяването на постигнатите резултати в процеса на обучение е съобразен с изискванията на Наредба № 21 на МОН от 30.IX.2004 г. за прилагане на система за натрупване и трансфер на кредити. Общият кредит на учебната дисциплина е 4,5, разпределен както следва: 1.5 кредит от аудиторна заетост и 3.0 кредита от извънаудиторна заетост. Крайната оценка по дисциплината е резултат от текущия контрол и оценката от семестриалния изпит, който се провежда по предварително уточнени теми и критерии.

3.ОРГАНИЗАЦИЯ НА ПОДКРЕПЯЩАТА СРЕДА

ECTS кредити: 4,5

Седмичен хорариум: 2л+0су+1пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство:

Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика”

Факултет по педагогика

Лектор:

Доц. д-р Веска Вардарева, катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика”

E-mail: yeska_v@swu.bg

Анотация: В курса се разкриват общотеоретическите и психологическите основи на организацията на педагогическата среда при работа с деца с проблемно поведение. Особено внимание е отделено на нейната структура, видовете и отражението ѝ върху процеса на обучение. Вторият раздел на програмата е посветен на възможностите за промяна и обогатяване на педагогическата среда в зависимост от прилаганите организационни форми на обучение в нея. Всеобхватността на проблема за оптималното организиране на педагогическата среда и разкриването му като многостранно единство, разглеждано от педагогически, психологически, методически аспекти, определят дисциплината като необходимост и основна информация и литература за педагозите, обучаващи се в специалността.

Съдържание на учебната дисциплина: Основни принципи за организация на предметната среда в занималнята и класната стая на първи-четвърти клас. Възможности

на учениците да достигнат до знанието чрез собствена активност и чрез общуване с окръжаващата ги среда. Стимулиране на детското развитие чрез максимално съобразяване с детските интереси и потребности. Послания на материалната среда към детето. Занималнята и класната стая като лаборатория и място за игра и учене. Обогаляване на материалната среда за осъществяване пълноценно педагогическо взаимодействие. Организация и използване на средата за стимулиране активността на учениците. Организиране на центрове за дейност. Организиране на подходяща среда за учене чрез игра. Характеристика на центрoвете за дейност при първи-четвърти клас. Занимания с различни видове материали. Практически занимания с различни видове материали. Разработване на варианти за подреждане на центрове за дейност и работа в малки групи. Разработване на дизайни на учебна среда, като условие за учене чрез игра и преживяване. Учебната среда – сцена за на учебните преживявания. Подреждане на центрове и подбор на материали за стимулиране на ученето. Ученикът като самостоятелен и компетентен учащ се.

Технология на обучението: Изучаването на учебната дисциплина носи на студента определен брой кредити. Те се разпределят както следва:

- 10% от кред. единици за участие в лекционен курс;
- 30% от кед за участие в семинарните занятия
- 30% от кед за представяне на разработки от извънаудиторна заетост
- 30% от кед за полагане на изпит, т.е

студентът получава 70% от кед, като следствие от текущия контрол, а 30% от кед – от явяването на изпит.

Всеки студент избира, разработва и представя на преподавателя 5 задачи от аудиторната и 5 – от извънаудиторната заетост, за да бъде допуснат до явяване на изпит. Критерии за оценка на студентските разработки, практически дейности и постижения на писмен изпит са: степен на усвоеност на общо-теоретическите познания за основните понятия; умения за общуване с учениците и учителя и умения за анализ на индивидуалния потенциал на обучаваните деца, техните интереси и потребности; равнище на осъзната необходимост от активно взаимодействие с обучаваните деца и ученици; равнище на владеене на процедури за организиране, стимулиране и активизиране познавателната дейност на учениците по време на уроците или извънурочните форми.

4.ТЕХНОЛОГИЯ НА ПЕДАГОГИЧЕСКОТО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ДЕЦА С ПРОБЛЕМНО ПОВЕДЕНИЕ В ПРЕДУЧИЛИЩНА ВЪЗРАСТ

ECTS кредити: 4,5

Седмичен хорариум: 2л+1су+0пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство:

Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика”

Факултет по педагогика

Лектор:

Доц. д-р Мариана Балабанова, катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика”

Е-mail: mariana56@swu.bg

Анотация: Описание на дисциплината: Отклоненията от нормалното поведение в предучилищна и начална училищна възраст могат да са резултат от вродени или придобити аномалии на психичното развитие, нервно-психични заболявания, или да се дължат на психо-травмиращи ситуации, педагогическа занемареност, разнообразни стилове на неправилно възпитание в семейството. Така

наречените “проблемни деца” най-често се определят като сложности в развитието на детската индивидуалност, вследствие от родителски и педагогически грешки. Дисциплината реализира интегративни функции с изучавани дисциплини: обща и възрастова психология, теория на възпитанието, педагогическа психология. Водещ акцент и цел на учебния курс е овладяването на специфични техники за педагогическо общуване с проблемните деца и за психо-консултативна помощ на родителите.

Съдържание на учебната дисциплина: Теоретични източници за идентификация на понятията “трудни “и “проблемни деца” и класификация на трудните случаи в педагогическата практика. Деца с проблеми в адаптацията към детската градина: детето с стигма, срамежливото и затворено дете, деца с засилена тревога. Бавното /мудно дете/ - етиология и психолого-педагогическа подкрепа. “Детронираното дете” - проблеми на ревността и съперничеството между сиблинги. Детето със силна воля – профилактика и корекция на властолюбието, ината, капризите. Деца с невротични, неврозо-подобни и психосоматични нарушения /невротичен страх, енуреза, говорни смущения, безапетитие/. Педагогически занемареното дете. Деца с временни задръжки в развитието. Агресивното и свръх-активното дете. Педагогически мерки и психо-консултативна помощ. Детето от непълно семейство – програма за психолого-педагогическа помощ. “Малкият неудачник” – проблеми на симбиотичното и свръх-протективно възпитание. Проблеми на детската лъжа, кражба, асоциално поведение. Методи за модификация на детското поведение: игротерапия, статусна психотерапия, ерготерапия, арт-терапия. Методи за модификация на родителското поведение: метод на включения конфликт, тренинг за ефективно родителско въздействие и др. Транзакционният анализ на междуличностното общуване в системата на педагогическото взаимодействие и през призмата на семейната педагогика. Диагностични методики за разкриване на етиологията на трудни случаи във възпитателната практика.

Технология на обучението: При изучаване на курса се прилагат различни форми на учебна работа: лекции и семинари и форми за извънаудиторна дейност. Лекциите се провеждат по класическия начин като студентите се запознават последователно с предвидения материал. Те са богато илюстрирани със словесен материал /казуси/, който се подлага на анализ. Предвиждат се фронтални въпроси, диалог с по-активните студенти и аргументиране на техните становища. /т. нар. “проблемна лекция”/ анализ на реферати, доклади, съобщения. Прилагат се и следните методи: обсъждане на педагогически казуси, разрешаване на проблемни ситуации в педагогическата дейност, ролеви игри. Приложните тренингови форми, използвани по време на семинарните упражнения са насочени към усвояването на техники за преодоляване на проблемните форми на поведение чрез: тренинги, казуси, ситуационни и ролеви игри.

Избираеми дисциплини за I семестър

1. ПЕДАГОГИЧЕСКИ ДЕТЕРМИНАНТИ НА АЗ-ОБРАЗА НА ДЕТЕТО

ECTS кредити: 3

Седмичен хорариум: 2л+0су+0пу

Форма на проверка на знанията: текущ контрол **Вид на изпита:** писмен

Методическо ръководство:

Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“

Факултет по педагогика

Лектор:

Доц. д-р Мариана Балабанова, катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика”

E-mail: mariana56@swu.bg

Анотация: Целта на настоящата учебна програма е насочена към това, студентите да овладеят умения да идентифицират педагогическите процеси, фактори и явления, които детерминират изграждането на Аз-образа при децата от предучилищна и начална училищна възраст.

Задачите на курса са: студентите да се научат да разграничават компонентите на Аз-образа и да интерпретират своеобразното им съдържание в съответствие с възрастта на детето; да разбират детерминантните фактори, които биха довели до ниска училищна успеваемост; да усвоят педагогико-технологически средства, съдействащи за развитието на детското самосъзнание и изграждането на положителен Аз-образ на основата на личностно-ориентирания подход.

За специалистите, които работят по проблемите на педагогическото взаимодействие с деца с проблемно поведение, става все по-очевидно, че самооценката на детето, неговото отношение към себе си и себевъзприемането в твърде голяма степен определят неговото поведение и успеваемост. Става все по-ясно, че у някои деца се формират неблагоприятни тенденции във формирането на Аз-образа. За да се приложи успешно педагогическата превенция е необходимо добре да се познават педагогическите детерминанти в изграждането на Аз-образа. Това дава възможност на педагозите да осъществят така необходимата обратна връзка, която убеждава детето, че то е необходимо, че е харесвано, обичано и представлява ценност за заобикалящите го хора. Това се отнася до всички страни от развитието на детето – както психическото му развитие, така и нравствено-психологическото и социалното.

Съдържание на учебната дисциплина: На основата на личностно-ориентирания и индивидуалния подходи са отделени компонентите на Аз-образа на детето и процесите на „изкристализиране” на тези компоненти. Представен е теоретичен и практико-приложен анализ на възпитателните и образователните програми, които са насочени специално към формирането на педагогически детерминанти за изграждане на Аз-образа в предучилищна и начална училищна възраст.

Технология на обучението и оценяване: *Лекциите* се провеждат чрез съчетаване на традиционни методи и похвати, препоръчвани от вузовската дидактика, и съвременни методи на обучението или на елементи от тях – елементи на социалнопсихологическия тренинг, елементи от сугестопедичния метод, мозъчна атака. Тяхното съдържание разчита на богат нагледен илюстративен и демонстрационен материал. *Извънаудиторната заетост* се организира самостоятелно от студентите. Извършеното от тях по поставените индивидуални задачи се оформя творчески и се представя на преподавателя в приемното му време.

2.УЧИТЕЛЯТ-ПОСРЕДНИК В РАЗРЕШАВАНЕТО НА КОНФЛИКТИ

ECTS кредити: 3

Седмичен хорариум: 2л+0су+1пу

Форма на проверка на знанията: текущ контрол Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство:

Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“

Факултет по педагогика

Лектор:

Доц. д-р Мариана Балабанова, катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика”

E-mail: mariana56@swu.bg

Анотация: Професионално-педагогическото общуване е основен елемент от дейността на педагога. Програмата разглежда необходимите условия за реализация на посредническата функция на педагога в процеса на разрешаване на междуличностни и междугрупови конфликти, както и за формиране на умения у децата за конструктивно разрешаване на възникнали конфликти.

Съдържание на учебната дисциплина: Формиране на навици у децата и учениците за ефективно поведение в конфликтна ситуация и конструктивно разрешаване на конфликти. Етапи на конфликтната ситуация и функции на педагога като медиатор и фасилитатор на позитивното общуване. Игрови техники и интегрални технологии за управление на конфликти; Методи за изследване на междуличностните отношения и управление на конфликтите в педагогическия процес; Управление на конфликти в сферата на междуличностните отношения в детската група; Модел за формиране на кооперативни навици за сътрудничество и взаимопомощ в училищния клас. Функции и техники за обучение и реализиране на дежурството на ученици-медиатори.

Технология на обучението и оценяване: Лекционният курс осигурява овладяване на знания и умения за позитивно общуване, комуникация и психоконсултативно взаимодействие в сферата на възпитателния процес.

Предвид спецификата на учебния курс и за постигане на целите, задачите и очакваните резултати се предвиждат следните форми за самостоятелна работа: устна защита на всяко задание, изпълнено от студентите въщи, библиотеката и детската градина. Освен писмената разработка на тема като елемент на крайното оценяване, учебната програма предвижда устното представяне на 2 реферата по две зададени теми.

3. РАБОТА С ДЕЦА С ПРОБЛЕМИ В АДАПТАЦИЯТА В ДЕТСКАТА ГРАДИНА И НАЧАЛНОТО УЧИЛИЩЕ

ECTS кредити: 3

Седмичен хорариум: 2л+0су+1пу

Форма на проверка на знанията: текущ контрол

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство:

Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“

Факултет по педагогика

Лектор:

Доц. д-р Мариана Балабанова, катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“

E-mail: mariana56@swu.bg

Анотация: Целта на учебния курс е запознаване на студентите със спецификата на трудната адаптация към детската градина и началното училище и възможностите за профилактика на проблемите при адаптацията на тези деца. Очаквани резултати: познаване от студентите на факторите и предпоставките за отклонения от нормалното нервно-психично развитие при постъпване в детска градина и начално училище и технологията на индивидуализирано педагогическо взаимодействие с трудно адаптиращите се деца и консултативното общуване с техните близки.

Съдържание на учебната дисциплина: Специфика на адаптацията на децата при постъпването им в детската градина. Проблемът «трудно дете-трудна адаптация». Същност и етапи на адаптацията на децата към детската градина. Проблеми при адаптацията на децата в детската градина. Специфика на интелектуалната, психичната (включително мотивационната) и моторно-графичната готовност, обуславящи проблеми в адаптацията на децата в началното училище. Нервно-психични

разстройства и отклонения в поведението в резултат на трудна адаптация. Профилактика на проблемите в адаптацията към детската градина и началното училище. Форми и похвати на работа на детския учител за преодоляване на трудната адаптация на децата. Форми и похвати на работа на началния учител за преодоляване на трудната адаптация на децата. Диагностика на проблемите в адаптацията към детската градина и началното училище.

Технология на обучението и оценяване: Основно значение по време на лекциите се отдава на демонстрирането и усвояването на психотерапевтични и педагогически похвати и техники за коригиране на неправилни поведенчески модели с помощта на приказкотерапията. Форми за извънаудиторна заетост: предвид спецификата на учебния курс и за постигане на целите, задачите и очакваните резултати се предвиждат следните форми за самостоятелна работа: домашна работа по оформянето на реферати, рецензии и др.

4.МЕТОДИ ЗА МОДИФИЦИРАНЕ НА ДЕТСКОТО ПОВЕДЕНИЕ

ECTS кредити: 3,0

Седмичен хорариум: 2л+0су+0пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство:

Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика”

Факултет по педагогика

Лектор:

Доц. дн Лидия Цветанова-Чурукова, катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика”

E-mail: lidycveta@swu.bg

Анотация: Курсът на обучение цели въвеждане на студентите в проблемите на дезадаптивното поведение при децата и усвояване на определени стратегии за превъзпитание, за неговото превключване и модифициране, чрез използване на методите, похватите и техниките на корективната педагогика, в т.ч. и на психостимулиращи и психотерапевтични методи. Девиантността и делинквентността са социално-психологически феномени, свързани с нарушаване на установените норми, нравствени ценности и правни регламенти в обществото. Важно е студентите да се ориентират в детерминантите, пораждащи един или друг тип отклоняващо се поведение, в тяхната същност и специфика. Условието и факторите, влияещи в това отношение, са многообразни. Компонентите на микро- и макросредата имат многоспектърно въздействие върху детската личност. Детската градина и училището влизат в групата на социално-педагогическите фактори за въздействие върху децата. Ролята на педагога за разрушаването на погрешни поведенчески стереотипи в тях е неограничена. Силно въздействащ вариант на системата за усъвършенстване на поведенческия репертоар на детската личност е тренинговата дейност. Особена значимост в лекционния курс се отдава на усвояването от студентите на психотерапевтични методи, похвати и техники за образователна и възпитателна дейност. Предлагат се разнообразни средства и форми (индивидуални, групови) за оптимално развиване на детската личност, за превъзможване на нарушенията в поведението.

Съдържание на учебната дисциплина: Адаптация и дейност. Социално-педагогически аспекти на проблемите в поведението на децата. Типология на поведенческите аномалии в индивидуалната и груповата дейност. Агресията като разновидност на проблемно поведение. Форми на зависимо поведение. Делинквентно поведение при децата. Подходи на педагогическо консултиране. Функции на

държавните и обществените институции за корекция, профилактика и терапия на нарушенията в поведението на децата. Методите на индивидуалната и груповата психотерапия и тяхното значение за профилактиката и корекцията на проблемното поведение. Подходи за педагогическо консултиране. Позитивна семейна (фамилна) психотерапия. Психоанализа и психоаналитични техники в социално-педагогическата дейност. Специфика на педагогическото консултиране. Роля и значение на транзакционния анализ за профилактика и терапия на асоциалното и антисоциалното поведение. Специфика на педагогическото консултиране. Роля и значение на катарзиса, сугестивната и рационалната психотерапия в социално-педагогическата работа. Специфика на педагогическото консултиране. Поведенческа терапия. Роля и значение на арттерапията в социално-педагогическата работа. Специфика на педагогическото консултиране.

Технология на обучението: По време на лекциите акцент се поставя върху развитието на педагогическата култура на студентите. Предвидените тематични единици се разработват в строга логическа последователност и взаимовръзка. Те обезпечават добрата информираност на студентите в областта на проблематиката, усъвършенстването на интелектуалните и практическите им умения. Наред с традиционните методи за изложение на лекционния материал се прилагат още и интерактивни методи, свързани с разрешаване на проблемно-познавателни, практически задачи. Целта е да бъде създадена творческа атмосфера чрез използването на възможностите на диалога и полилога в обучението, на разнообразни казуси и инциденти. Въз основа на принципа на обогатяването знанията на студентите непрекъснато се задълбочават и разширяват. Освен чрез организираните обсъждания, дискусии, добра обратна връзка за равнището на овладяване на учебния материал се постига и по време на семинарните занятия. Тематично те са обвързани. Чрез извънаудиторната заетост се цели студентите да придобият умения и навици за самостоятелна работа с разнообразни литературни източници, за да могат индивидуално да се самообразоват в последствие, да работят активно за подобряване на професионалната си квалификация. Те подготвят реферати, анотации, тезиси, рецензии (върху дискуссионни материали от научната литература и т.н.), т.е. предвидена е цялостна система от различни по сложност самостоятелни работи на студентите. Широко се използват ситуативни методи на обучение. Студентите провеждат ситуационни педагогически игри, моделират и решават казуси, инциденти, изпълняват тестове и задачи за самоконтрол. Те работят както индивидуално, така и групово. Съвместната групово-диференцирана работа в обучението е застъпена добре. Включените в учебния план форми на обучение по дисциплината „Методи за модифициране на детското поведение” взаимно се допълват и осигуряват сполучливо трансфера “теория-практика”.

5. ИГРО И АРТТЕРАПИЯ НА ПРОБЛЕМНОТО ПОВЕДЕНИЕ

ECTS кредити: 3

Седмичен хорариум: 2л+0су+0пу

Форма на проверка на знанията: текущ контрол **Вид на изпита:** писмен

Методическо ръководство:

Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“

Факултет по педагогика

Лектор:

Доц. д-р Мариана Балабанова, катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика”

E-mail: mariana56@swu.bg

Анотация: Учебният курс има за цел да разшири придобити по-рано психологически познания по отношение на прилагането им в процеса на консултативната практика. Запознаване на студентите със спецификата и технологията на игро- и арттерапията като диагностичен и коригиращ инструмент в дейността на педагога.

Съдържание на учебната дисциплина: Игро и арттерапия: смисъл и възможности при работа с проблемни деца. Основни видове и форми на игротерапия. Основни етапи на програмата за игрова психокорекция на трудностите в общуването у децата в предучилищна възраст. Психологическа игрова корекция на личностни нарушения в предучилищна възраст. Корекция на нарушенията в училищна възраст. Корекция на срамежливост, тревожност и страхови състояния и неврози. Корекционна работа с агресивни деца. Игрови техники за снемане на напрежението и редуциране на гнева. Пясъчна игротерапия. Използване на игрови технологии в консултирането. Игровите технологии като средство за управление на конфликти. Алгоритъм за създаване на корекционни игрови програми. Видове арттерапия. Игра и рисунка - основни комуникативни средства на детето. Арт-терапия и терапия чрез рисунка. Диагностични възможности на детската рисунка. Имаготерапия, куклотерапия и драматерапия в условията на детската градина.

Технология на обучението: Основно значение по време на лекциите се отдава на демонстрирането и усвояването на психотерапевтични и педагогически похвати и техники за коригиране на неправилни поведенчески модели с помощта на игро и арттерапията. В края на обучението се оформя **комплексна оценка** на базата на: активността и усвоените комуникативни и консултативни умения в процеса на обучение; демонстриране на придобитата методико-технологична компетентност по време на текущия контрол; анализ на резултатите по осъществена задача (разработка на реферати), поставена в началото на учебния курс; умения за експериментално проучване и творческа изследователска дейност в областта на учебната дисциплина; умение за презентиране и убеждение при представяне на собствени идеи, както и идеи и решения на екипа;

6.ТРАНЗАКЦИОНЕН АНАЛИЗ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ЖИЗНЕНИ ПОЗИЦИИ В ДЕТСТВОТО

ECTS кредити: 3,0

Седмичен хорариум: 2л+0су+0пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство:

Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика”

Факултет по педагогика

Лектор:

Доц. д-р Марияна Балабанова, катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика”

Е-mail: mariana56@swu.bg

Анотация: Отклоненията от нормалното поведение в предучилищна и начална училищна възраст могат да се дължат на психо-травмиращи ситуации, педагогическа занемареност, разнообразни стилове на неправилно възпитание в семейството. В съответствие с теорията на Е. Бърн за основните жизнени позиции, се прави анализ на ролята на неблагоприятните позиции и социални транзакции в отклоненото детско развитие и поведение и се изясняват основни подходи и игрови техники за моделирането и трансформирането им. Водещ акцент и цел на учебния курс е овладяването на знания и специфични техники на транзакционния анализ за

педагогическо общуване с проблемните деца и за психо-консултативна помощ на родителите.

Съдържание на учебната дисциплина: Физиологична и психологична основа на Его- състоянията: Родител, възрастен, дете. Белези на Его- състоянията: физически, вербални. Транзакционен анализ на взаимоотношенията “учител- родител”. Стил на педагогическо ръководство и Его- състояния. Основни жизнени позиции- анализ. Развитие на вътрешните позиции в онтогенетичен аспект. Транзакцията като основна единица на междуличностно взаимодействие. Транзакциите в учебния процес. Игри и ситуация на детството. Комплементарни и пресечени транзакции- психолого-педагогически анализ. Роля на родителите за формиране на сценарии. Развитие на личността и сценарии. Сценарии на живота и сценарен апарат. Механизми на сценарния апарат. Начини за изграждане на силен и устойчив “Възрастен”. Непоследователното възпитание и ролята му за блокиране изграждането на стабилен “Възрастен” у детето. Семейна ситуация и жизнен стил. Чувството за превъзходство. Комплексираното дете. Опекунстващият родител и ролята му за неспособността на детето да преодолее позицията “Не съм добър”. Личностно увреждащи/ драматични и трагични/ и социално полезни сценарии. Контаминации: предрасъдъци и предубеждения. Връзка между художествените произведения и филмите и сценария на живота. Р –В –Д и моралните ценности. Блокираният “Родител”или “човекът без съвест” -анализ на жизнени ситуации. Блокираният “Възрастен” на детето- анализ на жизнени ситуации. Децата в начална училищна възраст. Конкурентната обстановка и чувството за малоценност. Р- В- Д и насилието. Битото дете. Р-В –Д и децата. Игрова терапия. Преподаване на Р- В- Д на деца със забавено развитие. Програми за обучение на бъдещи и настоящи родители. Пробата на Розенцвайг за целите на транзакционния анализ.

Технология на обучението: През семестъра се извършва периодичен контрол чрез възлагане на курсови работи (К), и/или на реферати (R), и/или чрез провеждане на тестове (Т). Окончателната оценка се формира 50% от оценката на периодичния контрол и 50% от оценката на семестриалния изпит. Кредити от аудиторна заетост се набират от посещенията на лекциите и от степента на участие в тях.

7.ИНТЕГРИРАНО ОБУЧЕНИЕ НА ДЕЦА ОТ РАЗЛИЧНИ ЕТНИЧЕСКИ ГРУПИ

ECTS кредити: 3,0

Седмичен хорариум: 2л+0су+0пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство:

Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика”

Факултет по педагогика

Лектор:

Доц. д-р Мая Сотирова, катедра „Управление на образованието и специална педагогика”

E-mail: mayasotirova@swu.bg

Анотация: Успешната образователна интеграция на децата от малцинствените етнокултурни групи зависи от компетентността на учителите да осигуряват и осъществяват ефективна обща и допълнителна подкрепа за тяхното личностно развитие и образователен напредък. Основната цел на обучението по учебната дисциплина е овладяване на знания за особеностите в процеса на образователно включване на децата и учениците от малцинствените етнически групи и формирането на умения за прилагане на адекватни педагогически стратегии при работа в културно хетерогенна среда. В учебното съдържание се проблематизират различни аспекти на

образователната интеграция, изясняват се спецификите и проблемите в процеса на образователно включване на децата и учениците с малцинствен етнокултурен произход, извеждат се основните направления в работата на педагога за осигуряване на подкрепа в процеса на тяхното образователно включване и адаптация, предлагат се апробирани модели и стратегии за работа в мултикултурна среда.

Съдържание на учебната дисциплина: Концептуални и нормативни основи на приобщаването и интеграцията в българското образование; Приобщаващо образование и образователно включване; Вариации на етнокултурното разнообразие в образователната среда; Общи и специфични проблеми в образователната интеграция на децата и учениците с малцинствен етнокултурен произход; Етнокултурни фактори и специфики в процеса на образователно включване; Етноцентризмът в образователното съдържание; Интеркултурната компетентност на учителя като предпоставка за ефективно педагогическо взаимодействие в културно хетерогенна среда; Основни направления на работата за осигуряване на подкрепа в процеса на образователна интеграция на децата и учениците от малцинствените етнокултурни групи; Индивидуализация и диференциация на педагогическото взаимодействие в условия на етнокултурна хетерогенност; Етнокултурно различие и обучение в билингвална среда; Интерактивни методи за работа в мултикултурна среда; Мениджмънт на интеркултурните конфликти в мултикултурната класна стая; Учителят като интеркултурен медиатор; Модели на ефективно взаимодействие със семейството и общността в аспекта на образователната интеграция.

Технология на обучението: Формата за организация и провеждане на обучението по дисциплината е лекционна. Темите за лекционните занятия и задължителните текстове, които се коментират, се раздават предварително на студентите. Използват се следните методи на обучение: беседа, дискусия, анализ и обсъждане на педагогически казуси, анализ на нормативни документи и др. Оценяването на придобитите знания и умения по учебната дисциплина се извършва чрез текущ контрол и посредством полагане на семестриален изпит.

Задължителни дисциплини за II семестър

1. СЕМЕЙНО КОНСУЛТИРАНЕ ПРИ ДЕЦА С ПРОБЛЕМНО ПОВЕДЕНИЕ

ECTS кредити: 3.0

Седмичен хорариум: 2л+2су+0 пр. упр.

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство:

Методическо ръководство:

Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика”

Факултет по педагогика

Лектор:

Доц. д-р Снежана Попова, катедра „Управление на образованието и специална педагогика“

E-mail: sap1962@abv.bg

Анотация: Семейното консултиране при деца с проблемно поведение е относително самостоятелно научно направление и клон на педагогическата наука, който има свой специфичен научен статут. Като учебна дисциплина тя заема съществено място в професионалната подготовка на бъдещите педагози. Чрез обучението по тази учебна дисциплина се подпомага и насочва изграждането на професионална компетентност, адекватна нагласа и личностна готовност на бъдещите педагози за справяне с многообразните професионални задачи.

Съдържание на учебната дисциплина: Същност на семейното консултиране, Специфика на консултативния процес в семейна среда, Консултативни умения, Основни подходи в семейното консултиране, Специфика на консултирането в детството и юношеството, Основни области на семейното консултиране, Същност и специфика на позитивно ориентираната семейна терапия, Основни модели на семейно консултиране при деца с проблемно поведение

Технология на обучението и оценяването: Използват се следните методи на обучение на студентите: разискване, дискутиране, диспутиране, обсъждане, изложение, групово дискутиране, евристично беседване, брейнсторминг, чек-лист, дебатен метод, асоциативен метод, експериментиране, тестиране, моделиране, демонстриране, беседване, анализиране и обсъждане на проблемни ситуации, инсцениране на проблемни ситуации и др.

Оценяването на постигнатите резултати в процеса на обучението е съобразено с изискванията на Наредба №21 на МОН от 30 септември 2004 г. за прилагане на система за натрупване и трансфер на кредити.

2.ПРЕВЕНЦИЯ И КОРЕКЦИЯ НА АСОЦИАЛНОТО ПОВЕДЕНИЕ В НАЧАЛНА УЧИЛИЩНА ВЪЗРАСТ

ECTS кредити: 3,0

Седмичен хорариум: 2л+1су+0пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство:

Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика”

Факултет по педагогика

Лектор:

Доц. д-р Снежана Попова, катедра „Управление на образованието и специална педагогика”

E-mail: sneju_popova@swu.bg

Анотация: Учебната дисциплина заема съществено място в професионалната подготовка на бъдещите педагози. Чрез обучението по тази учебна дисциплина се подпомага и насочва изграждането на професионална компетентност, адекватна нагласа и личностна готовност на студентите за справяне с многообразните професионални задачи. Основната идея е обучението по тази фундаментална за студентите учебна дисциплина да бъде съобразено със ситуациите, в които попада съвременният човек в модернизираният се свят – типични, проблемни, критични. При изпълнението на професионалните си роли педагозите ежедневно се сблъскват с най-разнообразни предизвикателства и с необходимостта бързо, точно и адекватно да се справят с тях. Затова основната цел на обучението по дисциплината не е само усвояване на определени знания и формиране на конкретни умения, но изграждане на адекватно отношение и нагласа към спецификата на бъдещата професионална дейност.

Съдържание на учебната дисциплина: Превенцията на асоциалното детско поведение: актуални проблеми и предизвикателства. Възпитанието като рисков фактор за развитие на агресивни и деструктивни модели на поведение. Същност и специфика на превенцията и педагогическата намеса при асоциално детско поведение. Превенцията: функционално предназначение, особености и етапи. Основни модели за превенция. Визията за ефективността на превенцията: фокусът върху възпитанието. Семейното възпитание като рисков и защитен фактор за предпазване от асоциални поведенчески прояви на децата в начална училищна възраст. Взаимодействие между семейните конфликти, възпитанието и асоциалното детско поведение. Свръхконтролът във възпитанието и неговото негативно въздействие върху подрастващите. Ролята на

училищното възпитание за превенция на детското асоциално поведение. Деструктивното поведение в училищната среда. Реакциите на учителите при асоциално поведение на учениците. Възпитателните интеракции в училищната среда и развитието на социалната компетентност на учениците.

Технология на обучението: При писменото изпитване на студентите по дисциплината пряк обект на оценяване са усвоените от тях знания в следните измерения: правилност и точност, осъзнатост, пълнота, трайност, връзка с живота и практиката, а също и формата на тяхното изразяване: език, стил, правописни особености. Крайната оценка има холистичен характер. Взима се предвид и активността, равнището на подготовка на студентите и през семестъра /по време на лекции и семинарни упражнения/. Критериите за оценка на учебните постижения на студентите обхващат не само обема, точността, задълбочеността и адекватността на знанията, но и способността им за тяхното приложение в конкретни житейски ситуации; равнището на изграденост на уменията за вземане на решения, за социални преценки, уменията за ефективно слушане и изпращане на съобщения, за задаване на въпроси, уменията за сътрудничество и съпартниране при работа в екип, уменията за себепознание, за разрешаване на конфликти и пр.

3.ПСИХОМЕТРИЧНИ ОСНОВИ НА ОЦЕНЯВАНЕТО И ДИАГНОСТИКАТА НА ДЕЦА С ПРОБЛЕМНО ПОВЕДЕНИЕ

ECTS кредити: 3,0

Седмичен хорариум: 2л+0су+15пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство:

Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика”

Факултет по педагогика

Лектор:

Доц. д-р Мариана Балабанова, катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика”

E-mail: mariana56@swu.bg

Анотация: В системата на педагогическите науки психологическата диагностика заема важно място, което особено проличава при новия подход към детето като към личност, активно участваща в своето собствено развитие, самоактуализация и адаптация. Съобразяването с основните параметри на развитието – възрастовите и индивидуалните особености на личността, включително и такива личностни свойства и конструкти, които корелират с девиантни форми на поведение, мотивира необходимостта от тяхното познаване от педагога, за да може да осъществява необходимата превантивна и корекционно-възпитателна дейност.

Съдържание на учебната дисциплина: Същност на психометрията в диагностичния процес. Диагностика на детското дисфункционално поведение. Таксонация (систематика) на психолого-педагогическите изследвания. Същност и значение на различните видове изследвания на емпирично и на теоретично ниво. Същност и технология на диагностичния процес. Функции на измерването. Структура на диагностичния процес. Диагностична процедура :същност, функции, особености. Организация и провеждане на изследванията. Типология на децата с девиантно поведение, обект на психо-диагностични изследвания. Методи на изследване: експериментални, психо-метрични, социално-психологични и групови. Подбор, видове и изисквания за тяхното приложение. Наблюдението като метод. Анкетиране. Тестов метод. Експериментът като изследователски метод. Социометрични методи на изследване. Рисуначни тестове. Тестове за изследване на негативни психо-социални

качества и свойства на личността. Диагностика при девиантни форми, породени от дефицитарно или дисфункционално развитие: инат, хиперкинетичен синдром, обучителни затруднения.

Технология на обучението: Лекционният курс предвижда запознаване на студентите със същността на диагностиката, с видовете изследвания и методите на изследване, със структурата на изследователския процес. При изучаване на курса се прилагат различни форми на учебна работа: лекции и тренингови форми и форми за извънаудиторна дейност. Лекциите се провеждат по класическия начин като студентите се запознават последователно с предвидения материал. Те са богато илюстрирани с диагностичен материал /казуси/, който се подлага на анализ. Предвиждат се фронтални въпроси, диалог с по-активните студенти и аргументиране на техните становища. анализ на реферати, доклади, съобщения.

По време на семинарните упражнения студентите се запознават и активно прилагат основни изследователски методи и диагностични техники, изследвайки детското развитие и нивото на готовността за училищно обучение.

4.ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ И СОЦИАЛИЗАЦИЯ В МУЛТИКУЛТУРНА СРЕДА

ECTS кредити: 3,0

Седмичен хорариум: 2л+1су+0пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство:

Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика”

Факултет по педагогика

Лектор:

Доц. д-р Мая Сотирова, катедра „Управление на образованието и специална педагогика”

E-mail: mayasotirova@swu.bg

Анотация: Курсът е един от първите опити за алтернативно търсене на решения за межкултурно образование на университетско ниво и в частност при подготовката на магистри. Лекционният курс включва знания за философията, предмета, целите и задачите на межкултурното образование. Изяснява терминологичния апарат, с който си служи дисциплината. В учебното съдържание се проблематизират проблемите на межкултурното образование и педагогика. Дискутират се различни теории за културата и етносите и се търси връзката между тях. Разглеждат се психологическите аспекти на межкултурните взаимодействия. Предлага се на студентите информация за интеркултурността – същност, културни недоразумения и конфликти, фактори за ефективни межкултурни взаимодействия; модели за оценка потребностите на учениците и проблемите на различията; Упражненията целят да се приложи на практика наученото от лекционния курс, като се включват студентите в решаването на научно- изследователски задачи.

Съдържание на учебната дисциплина: Тезаурус на основните понятия. Измерения на културата. Отношения между културите. Етносите. Психологически аспекти на отношенията между културите и етносите. Същност на межкултурното образование. Учебно съдържание и принципи на подбор на учебното съдържание. Борба с проявите на нетолерантност и дискриминация. Межкултурно образование и миграция. Интеркултурна педагогика. Документи за образованието на малцинствата. Етнорелигиозна структура на населението в България.

Технология на обучението: Кредитите по учебната дисциплина се набират от посещенията на лекциите и семинарните упражнения и от степента на участие в тях. Те

се получават от текущия контрол през семестъра, чрез който се проверява самостоятелната подготовка на студентите. Оценява се активността на студента на семинарните упражнения, като всеки студент може да избира формата на участие в тях – реферат, доклад, активно участие в дискусия по предварително зададена тема, планиране на уроци, студентски публикации, включване в студентски научни конференции. Студент, който не е проявил активност по време на семинарните занятия, се явява на тест.

Избираеми дисциплини за II семестър

1. РАБОТА С ДЕЦА С ДЕСТРУКТИВНО ПОВЕДЕНИЕ

ECTS кредити: 3,0

Седмичен хорариум: 2л+0су+0пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство:

Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика”

Факултет по педагогика

Лектор:

Доц. д-р Мариана Балабанова, катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика”

E-mail: mariana56@swu.bg

Анотация: Учебната програма предвижда въвеждане в тематиката на деструктивното и агресивното поведение на децата и усвояване на определени стратегии за профилактика и корекция чрез адекватни педагогически и психотерапевтични методи. Основна цел е студентите да се ориентират във факторите и детерминантите за агресивно поведение, в тяхната същност и специфика с оглед възрастта. Важна задача е те да овладеят методи и техники за диагностициране и модифициране на агресивните predispositions и форми на поведение.

Съдържание на учебната дисциплина: Същност и видове агресия: онтогенетични аспекти. Специфика на детската агресивност. Източници и фактори. Транзакционен анализ на конфликтните ситуации и факторите за деструктивно поведение в педагогическия процес. Свръх-активност и агресивност. Методи за изследване на междуличностните отношения и управление на конфликтите и насилието в педагогическия процес. Деструктивно поведение и агресивни актове в предучилищна и начална училищна възраст: същност, причини, симптоми, класификация. Програми за контрол и превенция на гнева и агресията в предучилищна и начална училищна възраст. Ранжирането на пространствената среда-възможности за ограничаване на неконструктивните конфликти и агресивния модел за разрешаването им. Психолого-конфликтологически аспекти на взаимоотношенията “педагог-дете”. Правата на детето и социума – конфликтологически аспект. Етнически конфликти и насилие. Формиране на навици у децата за ефективно поведение в конфликтна ситуация и конструктивно разрешаване на конфликти. Етапи на овладяване на медиаторска функция. Игрови техники и интегрални технологии за превенция и корекция на агресивното поведение. Методи за изследване и управление на конфликтите и агресията в педагогическия процес. Управление на конфликти в сферата на междуличностните отношения в детската група и ученическият клас. Управление на конфликти в игровата дейност в детската група.

Технология на обучението: При изучаване на курса се прилагат различни форми на учебна работа: лекции и семинарни занятия и форми за извънаудиторна дейност. Лекциите се провеждат по класическия начин като студентите се запознават

последователно с предвидения материал. Те са богато илюстрирани със словесен материал /казуси/, който се подлага на анализ. Предвиждат се фронтални въпроси, диалог с по-активните студенти и аргументиране на техните становища. Прилагат се и следните методи: обсъждане на педагогически казуси, начини за разрешаване на конфликти в педагогическата дейност, ролеви игри. Приложните тренингови форми са насочени към усвояването на психотерапевтични похвати и техники за превантивна и корекционна дейност, както и на техники за преодоляване на конфликтните форми на поведение чрез: тренинги, казуси.

2.ПРИКАЗКОТЕРАПИЯТА В РАБОТАТА С ПРОБЛЕМНИ ДЕЦА

ECTS кредити: 3,0

Седмичен хорариум: 2 л+0су+0пу

Форма на проверка на знанията: т.о.

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство:

Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“

Факултет по педагогика

Лектор:

Доц. д-р Мариана Балабанова, катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“

E-mail: mariana56@swu.bg

Анотация: Цел на учебния курс е запознаване на студентите със спецификата и технологията на приказкотерапията като диагностичен и коригиращ инструмент в дейността на педагога. Задачи и очаквани резултати: Овладяване на стратегии за прилагане на елементи на приказкотерапията, за оценка на педагогически ситуации и за консултация на деца, родители, близките на деца с отклоняващо се поведение с цел корекция на проблемното поведение и разрешаване на конфликтните ситуации в семейството и възпитателните институти /заведения/ с помощта на приказкотерапията.

Съдържание на учебната дисциплина: Същност и научен статут на приказкотерапията като един от дяловете на арттерапията. Основни цели и задачи на приказкотерапията. Значение на приказкотерапията в психокорекционната работа. Методи за работа с приказката. Психотерапевтически приказки. Психокорекционни приказки. Дидактически приказки. Медитативни приказки. Роля на народните и литературните приказки в комплексната корекционна работа с децата. Връзка на приказките, детския фолклор и спонтанното детско творчество. Психотерапевтични възможности на приказката в живота на децата и учениците. Басните и притчите при работа с деца с проблемно детско поведение. Технология на психокорекционната работа по модифициране на детското поведение с различните приказни сюжети.

Технология на обучението и оценяване: Освен писмената разработка на тема като елемент на крайното оценяване, учебната програма предвижда устното представяне на 2 реферата по две зададени теми, разрешаване на 2 диагностико-методични задачи (казуси) за оформяне на оценка от текущия контрол.

3.РАБОТА С ДЕЦА С ХИПЕРКИНЕТИЧЕН СИНДРОМ

ECTS кредити: 3,0

Седмичен хорариум: 2л+0су+0пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство:

Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“

Факултет по педагогика

Лектор:

Проф. д-р Пелагия Терзийска, катедра „Управление на образованието и специална педагогика”

E-mail: pelagia.terziyska@swu.bg

Анотация: Дисциплината включва изучаване на особеностите на интегриращото и включващото образование за деца с хиперактивност и дефицит на вниманието. Конкретната цел е формиране на умения за педагогическо взаимодействие с тези деца в общата образователна среда – масова детска градина и начално училище.

Съдържание на учебната дисциплина: Въведение в проблематиката. Актуалност и значимост на проблема. Същност на синдрома на хиперактивност и дефицит на вниманието. ХАДВ (ADHD)-същност, причини: генетика, околна среда, общество. Етиологична класификация. Хиперактивни деца и ученици – специфични симптоми и класификация. Образователни технологии за ученици с ADHD. Поведенческа модифицираща програми за дома и училището, когнитивна поведенческа терапия за подобряване на мотивацията и функционирането на педагога като социален треньор. Тренингови програми за решаване на проблеми, умения и самочувствие, когнитивни упражнения за рехабилитация (мозъчен тренинг) за подобряване на вниманието, концентрацията на учениците. Игрови техники за подпомагане на концентрацията и устойчивостта на вниманието на децата с ADHD. Арт-терапевтични и педагогически подходи за общуване с деца с ADHD. Консултативни подходи и методи за взаимодействие с родители на деца с ADHD. Работа с родителите на деца с хиперкинетичен синдром. Трениране на социални умения и умения за самоконтрол. Релаксиращ тренинг за подобряване на емоционалния контрол. Мануални дейности и игри за стимулация на мозъчната активност. Мениджмънт на класната стая за включващо образование на деца с ХАДВ.

Технология на обучението и оценяване: Оценяването на постигнатите резултати в процеса на обучение е в съответствие с изискванията на Наредба № 21 на Министерството на образованието на 30 септември 2004 г. за прилагане на системата за натрупване и трансфер на кредити. Учебната програма предвижда представяне на два диагностични и методични практико-приложни проблеми (казуси), за да се формира оценка от текущия контрол. За всяка завършена задача, студентът получава определени условни единици. Ако той не набере необходимия брой условни единици по време на семестъра, за да получи необходимия брой кредити, му се поставя допълнителни задачи за допускане до изпит. Оценяването на студента се извършва по шест-степенна скалата. Курсът завършва с писмен изпит върху материала съгласно приложения конспект (60% от крайната оценка).

ДОЦ. Д-Р ЯНКА СТОИМЕНОВА

Ръководител на катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“